

Agneta Gustafsson är advokat vid Advokatbyrån Nywa. I Bil & Bostad förklarar hon varannan vecka juridiska ord och begrepp samt svarar på läsarnas frågor i juridik, främst om avtalsrätt och bostadsköp.

Om obehöriga uttag från bankkort

Hej Agneta,

Jag läser och lär mig mycket av din krönika. Jag undrar vad som händer för det fall att någon använder mitt bankkort utan tillåtelse. Till exempel om någon har tagit mitt bankkort utan att jag märkt det eller fått tag på min PIN-kod. Min man säger att jag inte ska oroa mig eftersom banken alltid betalar tillbaka alla pengarna på kontot. Min arbetskamrat säger att det finns situationer när banken inte återbetalar pengarna jag förlorat från kortet. Vad gäller egentligen om jag förlorar mitt kort och det sker uttag från mitt konto?

Med vänliga hälsningar,
Maria

Hej,

Tack för dina frågor. Om det genomförts en transaktion med en kontohavares bankkort utan dennes samtycke är enligt *lagen om betaltjänster* huvudregeln att banken ska återställa kontot till det saldo som fanns på kontot innan den obehöriga transaktionen inträffade. Det finns dock vissa undantag avseende transaktioner utanför Europa. Vidare finns några andra undantag som jag översiktligt redovisar nedan. Dessutom kan villkoren för ditt bankkort vara annorlunda, varför du bör läsa din banks avtal, där villkoren för ditt kort finns redovisade.

Initialt uppkommer frågan om *uttaget är obehörigt*. Kontohavaren ska göra det antagligt att användandet av bankkortet har skett utan tillstånd. Banken ska i det fallet återställa tillgodohavandet på kontot, vilket ska ske omedelbart och senast i slutet av bankdagen efter det att banken fått information därom. Banken har dock rätt till ytterligare tid för att undersöka saken när det finns misstanke om att transaktionen inte varit obehörig.

I vissa fall kan kontohavaren få ansvaret för hela eller delar av den förlorade penningssumman. Kontohavaren ansvarar nämligen för högst 400 kronor ifall den obehöriga transaktionen har kunnat genomföras för att PIN-koden inte har skyddats från en sådan transaktion. Med andra ord har kontohavaren en slags ”självrisk” vid slarv. Kontohavaren är skyldig att vara aktsam och skydda sin PIN-kod. Aktsamhetskravet innebär till exempel att det inte får förvaras någon anteckning om vilka siffror som utgör PIN-koden tillsammans med bankkortet. Kontohavaren anses dock inte ha åsidosatt aktsamhetskravet vid så kallad *skimming*, det vill säga när någon fått information om bankkortet genom kortets magnetsspår, eller när någon filmat PIN-koden i anslutning till ett bankomatuttag och sedan skapat ett förfalskat bankkort.

Kontohavaren är skyldig att *direkt anmäla att bankkortet ska spärras*, oavsett om PIN-koden kommit till någons kännedom, om och hur kortet försvunnit eller ifall kontohavaren har kvar bankkortet. Kontohavaren ansvarar inte för de obehöriga transaktioner som inträffar på kontot efter det att anmälan har gjorts om att spärra bankkortet. Däremot ansvarar kontohavaren för ett belopp om 12 000 kronor i de fall den obehöriga transaktionen kunnat

genomföras för att kontohavaren genom *grov oaktsamhet* åsidosatt sin spärranmälningskyldighet.

Allmänna reklamationsnämnden (”ARN”) har i flera fall prövat frågan om kontohavaren åsidosatt sin skyldighet att spärra kortet. ARN har ansett att det varit grovt oaktsamt att vänta med en spärranmälan i två och en halv timme för att personen skulle slutföra sina arbetsuppgifter. Det har dock inte ansetts grovt oaktsamt att efter en viss tid spärra bankkortet på grund av att det inträffat ett bostadsinbrott där värdefull egendom försvunnit. Samma bedömning gjordes när bankkortet förvarats i en stängd axelremsväska intill kroppen av en person som endast tillfälligt inte hade uppsikt över bankkortet vid påstigning av ett tag.

Det anses också grovt oaktsamt att inte följa de villkor som gäller för användning av bankkortet, till exempel att hålla bankkortet under uppsikt. Det krävs i princip *kontinuerlig kontroll över bankkortet på offentliga platser* och platser där utomstående visserligen inte har tillträde, men där risken för stöld ändå är större än i hemmet. ARN har därför ansett att det är grovt oaktsamt att förvara sitt bankkort på ryggsäckens yterficka under en tunnelbanefärd samt i en jacka eller väska som hängt på stolsryggen utan uppsikt på en restaurang. Tänk därför på stöldrisken när du njuter av god mat och dryck på uteserveringar i sommar.

Om kontohavaren har agerat *särskilt klandervärt* kan han eller hon få ansvara för hela beloppet i de fall där det anses stötande att banken ska utge ersättning. Detta kan till exempel vara fallet när bankens villkor om att inte lämna bankkortet lättillgängligt inte har följts varvid bankkortet lämnas obevakat under en lång tid i ett omklädningsrum, på en strand eller på en nattklubb. Ett annat särskilt klandervärt fall är när kontohavaren inte haft uppsikt över bankkortet efter att ha somnat på tåget, samt inte spärrat kortet i tid eftersom kontohavaren hellre prioriterade att delta i ett workshop-event.

Jag avslutar veckans artikel med några citat om pengar. Benjamin Franklin (1706-1790) uttalade *”En krona sparad, är en krona tjänad”* och Robert Ackerström *”Banktillgodohavanden är som tandkräm, lätt att ta ut och svårt att stoppa tillbaka”*.

**AGNETA
GUSTAFSSON**
Advokat,
Advokatbyrån Nywa

Har du en fråga? Skriv till Agneta!

Om du har funderingar kring bostadsköp, bilköp, juridik eller avtal, skicka din fråga till Agneta på e-postadressen advokaten@nywa.nu.